Visszatekintés az erdélyi gazdasági szerveződések történéseire. Tizenöt éves számvetés

SOMAI JÓZSEF

1. Az erdélyi gazdasági szerveződések múltjából

A gazdasági gondolkodás Erdélyben is sok idővel megelőzte a gazdaságtudomány kialakulását. Csetri Elek történész *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás 1800-ig* című könyvében a XVI. századra teszi az erdélyi magyar gazdasági gondolkodást tükröző forrásnyomokat. Maga a gazdaságtudomány, vagy nevezzük közgazdaságtannak, csak a XIX. században, Berzeviczy Gergely munkásságának köszönhetően indult el útjára, és úgy tekinthetjük, hogy Széchenyi *Hitel, Stádium, Világ, Adóról* stb., műveivel megalapozta a modern magyar közgazdaságtant, amelyek az erdélyi gazdasági gondolkodására és a gazdaságtudomány kialakulására is hatottak.

Az erdélyi modern közgazdaságtudomány megszületésének kezdeményezői, Wesselényi Miklós, Bölöni Farkas Sándor, Pethe Ferenc vagy Brassai Sámuel és mások, nem közgazdászok voltak, de mélyen érdekelték őket a reformeszmék, a fejlődés és demokrácia, s munkásságuk a korabeli reformok végrehajtásának érdekében kitűzött célok megvalósítását hivatott elősegíteni. Nem véletlen, hogy ezek a kezdeményezések elsősorban közvetlenül két kiválasztott prioritásra irányultak, mégpedig a közművelődés és gazdaság reformját tűzték ki célul.

Az erdélyi gazdasági szereplők szerveződése azonban megelőzte a közgazdaságtudományok kialakulását, mert a Magyar Gazdasági Egyesület (amely már az 1830-as években gazdag tevékenységet mondhat magáénak) tapasztalata és a magyarországi reformtörekvések hatása vezetett egy erdélyi gazdasági egyesület megalakításának szándékához. Ez a szándék 1844-ben meg is valósult, bár nem ez az első ilyen kísérlet Erdélyben, mert Nagyszebenben (tehát még a magyarországi szerveződést is egy fél évszázaddal megelőzve) 1869-ben Mezőgazdasági Egyesület alakult. Ez az egyesület 1872. november 5-én „felsőbb utasításra" megszűnt, de korlátozott tevékenysége ellenére, rövid időre terjedő működése mégis jelentős, elsősorban agrárgazdaságtani irodalmunk megszületésében, mert támogatta a gazdasági szervezkedés mellett a hazai agrárirodalom kialakulását. Az 1844-ben megalakult Erdélyi Gazdasági Egyesület az erdélyi magyarság szempontjából súlyos történelmi csapások (az 1848-as forradalom bukása, a két világháború, a kommunista rend) hatására felfüggesztette időnként tevékenységét, azonban újraalakulásaival mai napig fennmaradt (RMGE) agrárgazdasági hivatásokkal.

Létezett ugyan a megelőző időszakban jelentős szakmai irodalom (elsősorban a mezőgazdaság területén és hasznára) és a gazdálkodást érintő képzés a kollégiumokban, világi és egyházi intézetekben, azonban ez csak néhány ágazati tantárgy előadásaira szorítkozott. A közgazdaságtannak oktatói szinten azonban csak 1863-ban alakult először kedvező formai kerete Kolozsváron a Királyi Líceum utódaként újraindult Királyi Jogakadémián gazdasági szaktantárgyak előadására, amikor az oktatási tantervbe nemzetgazdaság címen került Berde Áron besorolt tanár tantárgyaként. Ezt követően a század végén beindult középszintű gazdasági líceumi szakképzés (Kolozsvár: 1880, Marosvásárhely: 1895, Arad: 1885, Nagyvárad: 1888) teremtett melegágyat a gazdasági szaktantárgyak kialakulásának. A modern Kolozsvári Tudományegyetemen is (1872-től) Berde Áron az, aki a jog- és államtudományi karon a nemzetgazdaságtan és pénzügytan véglegesített tanáraként 17 éven keresztül ad elő kimondottan gazdasági szaktantárgyakat. Közgazdasági egyetemi oktatásra, Erdélyben önálló közgazdaság-tudományi karon, sajnos csak a Szegedről visszatért Ferenc József Tudományegyetem (1940), majd a Bolyai Tudományegyetem (1945–1959) jog és közgazdaságtudományi karán kerülhetett sor. Tudjuk, hogy azóta Erdélyben felsőfokon hosszú megszakítás után, csupán ötödik éve folyik magyar nyelvű gazdasági képzés, de az 1950-es évek végén és a '60-as évek elején a középiskolai gazdasági szakképzés is megszűnt beolvasztással, „átszervezéssel", és az is csak néhány éve kezdte újra elég silány fokon életét.

A közgazdászok szerveződése más úton haladt, mint más szakmai szervezetek. Eltérően az EME, EMKE, EKE, RMGE szervezetektől, amelyek a közelebbi vagy távolabbi múltban már működő utódszervezeteikként alakultak, az RMKT-nak nem volt ilyen kimondottan erdélyi elődszervezete. Mégis számításba vehetjük az 1894-ben létesült Magyar Közgazdasági Társu-

latot, mely az erdélyi közgazdászok számára is szervezeti és tudományos-kutatási keretet biztosított 1918-ig. Ennek ékes bizonyítéka, hogy a XIX. és XX. század fordulóján a Magyar Tudományos Akadémia és a Közgazdasági Társulat közös meghirdetésére erdélyi közgazdászok és közírók hat megyei gazdasági monográfiát készítettek el 1900 és 1910 között. Barabás Endre három megyei gazdasági monográfiát írt: Udvarhely megye (1904), Maros-Torda megye és Marosvásárhely (1902), Kolozs megye és Kolozsvár (1910); T. Nagy Imre Csík megye (1902), Téglás Gábor Hunyad megye (1903), Nyegre László Máramaros megye (1900) közgazdasági jellegű monográfiáját, Berger Károly Temes megye gazdasági viszonyai és gazdálkodási rendszerei dolgozatát készítették el. Ezeket a monográfiákat a szerzők megvédték a Társaság közgyűlése előtt, és számos dolgozat helyet kapott a Társaság folyóiratában, a *Közgazdasági Szemlé*ben.

A két világháború között, de különösen 1945 után közgazdasági jellegű önálló szerveződés nem jött létre Erdélyben. Egyedül az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület említhető (az RMGE elődszervezete), amely viszont főleg a vidék, a falu felemelkedését célozta meg, a mezőgazdaság modernizálására és a gazdakörök működtetésére összpontosított, s kevésbé volt az egész erdélyi közgazdasági szellemiség melegágya. A közgazdasági gondolkodás megjelenítése az olyan nagyobb lapok vagy folyóiratok gazdasági rovataiban volt lehetséges, mint a *Magyar Kisebbség, Hitel, Brassai Lapok,* (a rövidéletű, 1932–33 között működő) *Erdélyi Közgazdaság, Keleti Újság, Korunk, Ellenzék.* A kommunista időszakban semmilyen közgazdasági jellegű magyar nyelvű szaklap, semmilyen szerveződés nem volt, s a közgazdasági kérdések csupán a *Korunk, A Hét* vagy az *Előre* hasábjain eléggé korlátozottan kaptak helyet. Az intézményesülés lehetőségének hiányában közgazdasági írások, kiadványok készítése a magánműhelyek zárt ajtói mögött készülhettek. Ebben az időben a politikamentes írásnak nem volt helye a közmédiában.

Társaságunk (az RMKT) 1990. július 28-án Kolozsváron tartotta alakuló ülését. Lelkes fiatal közgazdászok kezdeményezésére Erdély tíz megyéjéből összegyűlt 27 küldött közgazdász, és kimondta az RMKT megalakulását, elfogadta alapszabályzatát, és megválasztotta a Társaság elnökét, alelnökét és titkárát dr. Kerekes Jenő ny. egyetemi tanár, Mikó Lőrinc, okl. közgazdász és Ördög Jutka okl. közgazdász személyében. Az országos vezetőség a szabályzatnak megfelelően demokratikus úton később megválasztott tisztségviselői lettek még: Vincze Mária, Gábos Monika, Karmazsin Ferenc, Müller Enikő, Szőke Erzsébet, Colțea Tibor, Kelemen Emőke, Somai József, Szécsi Kálmán, Lázár Anna, Debreczeni János, Ciotlăuș Pál, Ciotlăuș Judit és Vas Attila okleveles közgazdászok.

A kolozsvári bíróságon történt bejegyzése után (1990. augusztus 2.), Erdélyben sorra alakultak az RMKT helyi szervezetei. Ma már, néhány kivételtől eltekintve, Erdély valamennyi megyéjében, nagyobb városában működik RMKT helyi szervezet, szám szerint tizenhárom (Arad, Brassó, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagybánya, Nagyvárad, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti, Székelyudvarhely, Temesvár és Zilah). Ezek mellett még megalakult és mint fiókszervezet működik az RMKT Ifjúsági Frakciója (1999-től) és a Babes-Bolyai Tudományegyetem közgazdasági karának tanárai és diákjai által szervezett fiókszervezetünk (2002-től). Minden helyi szervezet önállóan fejti ki tevékenységét a helyi igények és lehetőségek figyelembevételével, az alapszabályzatban foglalt célkitűzések teljesítése érdekében.

Az 1990 első felében civil szervezetként megalakult RMKT szerepet vállalt az erdélyi magyar közgazdász-társadalom szakmai integrálásában, szakmai képzésében, gazdasági tudományos bázis kialakításában. A szervezett szakmai tanácskozások, tudományos ülésszakok, tematikus vándorgyűlések, gazdag könyvtárállomány kialakítása, a nyolcadik éve megjelenő *Közgazdász Fórum,* szakkönyvek és szakszótár kiadása, kapcsolat kiépítése más országok tudományos intézeteivel és társaságokkal, nemzetközi konferenciákon való részvétel biztosítása, mind a Társaság tizenöt éves folyamatosan gazdagodó működését körvonalazza. A Társaság megalakulásakor jóváhagyott alapszabályzat elfogadható keretet biztosított ugyan a működéshez, azonban a mai igényeknek és helyzetnek új kihívásai egy új alapszabályzat kimunkálását tette szükségessé. Az RMKT 2002. február 9-én tartott Küldöttgyűlése egy egészében felújított alapszabályzatot fogadott el. Ez a szabályzat kiegészíti a célokat és az azok megoldását szolgáló feladatokat, pontosítja a közgyűlés és a vezetőtestület hatáskörét, nagyobb teret biztosít gazdasági tevékenységre s a jövedelemforrások kihasználására, valamint lehetőséget nyit a területi fiókoknak jogi személyként való bejegyzésre és önálló működésre, ha azok úgy óhajtják.

Eredményeink tanúskodnak arról, hogy az új alapszabályzat hatpontjában kitűzött célok mindegyikében azóta is hatékonyan cselekedtünk, igen eredményesen: (1) A tagok szakmai képzésének szervezése tekintetében a későbbiekben ismerte-

tett számtalan sikeres rendezvény, tanfolyam, szeminárium szolgálta a szakmai tudásszerzést; (2) A külföldi és belföldi szakmai intézetekkel, társaságokkal bővülő kapcsolatokról van számos tanúbizonyság; (3) Gazdagodott és jelentős előrelépés történt az egyetemi és középiskolai oktatás támogatását illetően; (4) A gazdasági kutatói munka területén határozott előrelépést tettünk, amelyek észlelhetőek szaklapunk tartalmi gazdagodása tekintetében és a megjelent anyagok minőségében, új könyvek megjelenésében, könyvkiadásban, szakszótár készítésében; (5) Ösztönöztük tanulmányok és stratégiák kidolgozását a nemzeti és regionális, vidék és falu gazdasági fejlesztése területén; (6) Az európai uniós felzárkózás érdekében is cselekedtünk, legtöbb rendezvényünk tartalmazott ilyen jellegű előadásokat, tanácskozásokat, a *Közgazdász Fórum* pedig ezzel a témával kapcsolatos anyagokat jelentetett meg.

2. A Romániai Magyar Közgazdász Társaság a gyarapodás útján

1998-ban a Társaság életében jelentős fordulat állt be. Az országos vezetőség, nem kis erőfeszítés árán, saját forrásból és támogatásokból megvásárolt egy ingatlant, és saját tulajdonú székházat alakított ki. Ebben létrehozott egy irodahelyiséget, tanácskozótermet, könyvtárszobát, teakonyhát és fürdőszobát (a házhoz még hozzátartozott a pince, padlás, kamra). A székházat 1998. január 24-én a helyi szervezetek képviselői, a hazai és magyarországi meghívottak jelenlétében avatta fel a Társaság. Ez év áprilisától ügyvezető titkárt alkalmaztunk, akinek a munkája látható konkrétsággal járult hozzá a Társaság szakmai tevékenységének fellendítéséhez. A teljesítmények sora új teljesítmények igényét vetette fel. A növekvő teljesítmény következtében 1999 áprilisától még egy négyórás munkaidejű könyvtáros alkalmazására került sor.

Újabb erőfeszítések gyümölcseként 2000-ben beindultak a munkálatok a tetőtér beépítésére, mégpedig egy 40 négyzetméteres előadóterem és vendégszoba létrehozására. Ebből az alkalomból sikerült felújítani a székházat, s újabb befektetéssel egy 40–50 személyes előadótermet építettünk ki, amelyet 2001. október 21-én ünnepélyes keretek között felavattunk és használatba adtunk. Ma az épületben rendelkezésünkre áll egy irodahelyiség, egy tanácskozóterem, egy könyvtárszoba és most már egy előadóterem is (plusz teakonyha, fürdőszoba, pince, kamra). A 2002-es évben még egy jelentőset sikerült lépnünk a székház tekintetében. Az Új Kézfogás Közalapítvány támogatásával megkaptuk azt az összeget, amely a vendégszoba kialakításához volt szükséges. A munkálatokat el is végeztük, kész a vendégszobánk. Ebben segített nekünk Maros megye (fürdőszoba-felszereléssel), Gyergyó (perzsaszőnyeggel), Sepsiszentgyörgy (két rend ágyneműhuzattal), Szatmár (három asztallal). Az előadóterem kiépítésében a vendégszoba elkészítésének és berendezésének anyagi támogatásában a saját alapok mellett részt vett az Új Kézfogás Közalapítvány, személyes anyagi és szellemi hozzájárulásával Coltea Tibor RMKT pénzügyi alelnök, valamint Valkai Ferenc, Maros megyei fiókszervezetünk elnöke, de említésre méltó segítséget nyújtottak az RMKT gyergyószentmiklósi, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi és szatmárnémeti megyei fiókszervezetek is. A múlt évben saját alapokból és a Tipoholding vállalkozás segítségével befejeztük a régen tervezett központi fűtés bevezetését a kolozsvári székházba.

Jelenleg teljes infrastruktúra áll az ügyvezetés, valamint a rendezvények szervezői rendelkezésére (telefon, számítógépek, nyomtatók, fólia- és videovetítő, televízió, e-mail, weboldal stb.), annál is inkább, hogy az Apáczai Közalapítvány támogatásával 2004-ben egy jól felszerelt (tíz gépből álló) számítógépes műhellyel állhatunk az igénylők rendelkezésére.

Elégtétellel állapítható meg, hogy saját székházunkban, együttműködve az ügyvezetéssel, a fiókszervezeteinkkel, kedvező feltételek teremtődtek tevékenységünk minőségi és mennyiségi munkájának gazdagításához. Eredményeinknek köszönhetően társaságunk az utóbbi években elhelyezkedett a romániai magyar közösség erősebb és jól működő civil szervezetei között. Ehhez hozzájárultak sikeres rendezvényeink, hagyományossá vált színvonalas vándorgyűléseink, részvételünk fontosabb gazdasági rendezvényeken, valamint a most már nyolcadik éve kéthavonta megjelenő és újabban tematikussávált *Közgazdász Fórum,* ennek fokozatos fejlődése és más hasznos szakmai kiadványaink publikálása. Tehát emelt fővel, reményen felüli vagyonosodással, eredményesen ünnepelhetjük tizenöt éves társaságunk születésnapját.

Társaságunk tevékenysége terveinknek, vágyainknak megfelelően lendületben van, és jó irányban halad. Ennek bizonyítására a következő fejezetben közyétesszük tizenöt éves tevékenységünk eredményességének főbb mutatóit.

3. Az RMKT hivatásteljesítése nyomában

3.1. Kapcsolatrendszere

Több bizonyság is tanúskodik Társaságunk külföldi és belföldi szakmai intézetekkel, társaságokkal kialakult bővülő kapcsolatairól.

Röviddel megalakulása után megpróbáltunk kapcsolatot teremteni belföldi és külföldi társszervezetekkel, intézményekkel, alapítványokkal. Ez nagyrészt sikerült is. Ily módon széles körű, igen hasznos kapcsolatot sikerült kialakítani a Magyar Közgazdasági Társasággal, az angol Királyi Közgazdasági Társasággal, a budapesti, a pécsi, a neuchateli, a windesheimi közgazdasági egyetemekkel, több gazdaságkutató intézettel (MTA Magyarországi Világgazdasági Kutató Intézete, a Finn Tudományos Akadémia Gazdaságkutató Intézete, a GKI Gazdaságkutató Intézet Rt., Pénzügykutató Intézet Rt., a Svájci Bankszövetség, Közép-kelet-európai Összehasonlító Gazdaságkutató Intézet – Bécs, az MTA Pécsi Gazdaságkutató Intézete stb.) és több alapítvánnyal. Ezek a kapcsolatok nagy segítséget jelentettek munkánk beindításában, a Társaságunk hatékony tevékenységéhez szükséges feltételek fokozatos megteremtésében (rendezvényeiken való részvétel, könyv és folyóiratok juttatása stb.).

Közel tíz éve személyes kapcsolatot teremtettünk neves román közgazdászokkal, akik közül az utóbbi időben többen részt vettek rendezvényeinken, értékes előadásaikkal hozzájárultak közgazdász vándorgyűléseink sikeréhez.

Kapcsolataink a társadalmi és szakmai szervezetekkel megfelelőek. Együttműködünk az Erdélyi - Múzeum Egyesület jog-, gazdaság- és társadalomtudományi szakosztályával, a Bolyai Társasággal, az EMT-vel, az RMGE-vel. Nagyon jó a kapcsolatunk a „Rajka Péter" Vállalkozók Szövetségével és a többi erdélyi vállalkozásfejlesztő központtal, a Magyar Közgazdasági Társasággal, a Corvinus Egyetemmel, a debreceni és pécsi tudományegyetemek közgazdaságtudományi karaival, a Budapesti Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.-vel.

A Magyar Közgazdasági Társasággal (MKT) létezésünk kezdetétől folyamatos az együttműködés és tovább gazdagodott az utolsó években. A Magyar Közgazdász Társaság meghívására társaságunk 11–11 tagja vett részt az évente tartott magyarországi közgazdász vándorgyűléseken, ahol a gazdaságtudományok legkiválóbb szakembereit hallgathatták meg szervezetünk képviselői. Megkétszereződött a vándorgyűléseiken részt vevő közgazdászaink száma, folyamatos volt a kiadványcsere, magyarországi félként az MKT partneri minőséget vállalt több pályázat benyújtása esetén, vagy lebonyolítói szerepet vállalt a Magyarországon benyújtott pályázatokra. A debreceni Ady Akadémián részvételünk folyamatos volt. Társaságunk, a helyi szervezetekre arányosan lebontva, évről évre 30–40 közgazdászt és két-három előadót küldött a debreceni Ady Endre Akadémia nyári egyetemének kéthetes képzésére. Sajnáljuk, hogy ez a rendezvény időközben megszűnt. Jó kapcsolatot alakítottunk ki a Magyar Falufejlesztő Társasággal, melynek gyümölcse az évi ipolymelléki táborozás, amelyekre fiatalokat küldhettünk tapasztalatcserére. Az RMDSZ, a státustörvénnyel kapcsolatos hivatalos együttműködésen kívül, amely időközben meg is szűnt, nemigen igényelte a lehetőségekhez mérten a Társaságunk által képviselt szakmában rejlő szellemi potenciált. A 2004 nyarán létrejött *Párbeszéd a jövőért* RMDSZ-program keretében hasznos tárgyalásra került sor, azonban legtöbb esetben csak az ígéretekig jutottunk el. Véleményünk szerint az RMDSZ és RMKT közötti silány kapcsolatnak a vesztese az erdélyi magyar közösség. Az egyetemi központokkal, ahol magyar nyelvű oktatás folyik, és a szakoktatással foglalkozó tanárokkal folyamatos és hatékony a kapcsolattartás.

Mindezek mellett örömmel nyugtázzuk, hogy rendszeres kapcsolat alakult ki a Székesfehérvári és Egri Közgazdasági Társaság Megyei fiókokkal, a budapesti EURÓPA Akadémiával és számos hazai, valamint olyan külföldi vállalkozásfejlesztési szervezettel, mint a Felvidéken működő nagykaposi Regionális Vállalkozásfejlesztési Szövetség. Ez utóbbi meghívására részt vehettünk az Eger melletti Noszvaj De La Motte Kastély Oktatási Központjában 2003. november 5–7-én szervezett „A magyar-magyar gazdasági együttműködés fejlesztésének lehetőségei a Kárpát-medencében" című nemzetközi konferencián, valamint a 2004. május 19–20-án Kassán tartott, „Magyar kis- és középvállalkozók együttműködési lehetőségei a Kárpát-medencében az EU bővítést követően" című nemzetközi konferencián.

3.2 Spontán fiatalítás

Számunkra nagyörömet jelent, hogy a fiatalokat sikerült hatékonyan és szervezetten bekapcsolni Társaságunk szervezési-szakmai-kutatói munkájába, mert számíthatunk az ifjak önszerveződésére, részvételére a konferenciák szervezésében, la-

punk anyaggyűjtésében, szerkesztésében és tanulmányok megjelentetésében, valamint a képzésben.

A RIF (az RMKT Ifjúsági Frakciója), amely Szovátán tartotta 1998. november 13–15 között alakuló közgyűlését, új színt hozott a Társaságunk életébe. Ezt az évet igazi áttörésnek tekintjük ebből a szempontból is. Saját meghatározása szerint „A RIF a romániai magyar ifjú közgazdászok és gazdasági kérdések iránt érdeklődő fiatalok érdekvédelmi és szakmai csoportosulása. Az RMKT belső szerveződése, és annak céljaival összhangban fejti ki tevékenységét. Működését, az önszerveződés elvére alapozva, a helyi szervezeteken keresztül igyekszik kifejteni. Célkitűzése: a romániai magyar ifjú közgazdászok, gazdasági kérdések iránt érdeklődő fiatalok szakmai tevékenységének összehangolása és bővítése, valamint szakmai kapcsolatok létrehozásának elősegítése. A RIF tevékenysége: szakmai rendezvények szervezése, továbbképzési lehetőségek felkutatása és terjesztése, pályakezdők szakmai és információs támogatása, gazdasági információs adatbázis létrehozása, szakmai publikációk megjelentetése". Megalakulása óta élénk tevékenységről tett tanúbizonyságot, több rendezvénynek volt a gazdája.

A RIF számos országos szakmai tanácskozást szervezett, hazai és külföldi neves eladókkal. Örvendetes, hogy gazdag működésében biztosítva látjuk a társaságunk tevékenységének további folytatását.

Torockón 1999 márciusában megszervezték az Ifjú Közgazdászok Találkozóját, ahol megválasztották vezetőségüket. Ugyanitt szakmai előadásokat tartottak neves bel- és külföldi előadók a vállalkozástechnológiákról és a külföldi beruházások lehetőségéről Romániában. A II. Ifjú Közgazdász Találkozót 2000. március 17–19. között tartotta a RIF Szovátán a marketing témakörben neves külföldi és belföldi előadókkal, majd a RIF csíkszeredai helyi szervezete, az országos vezetőség közreműködésével, 2001. március 22–25. között, Csíksomlyón szervezte meg a III. Ifjú Közgazdász Találkozót. A rendezvény központi témája a „Hitelezés és alternatív finanszírozási lehetőségek". A „Lenni, vagy nem lenni a Világhálón?" mottó fémjelezte a 2001. május 18–20. között Kolozsváron megrendezett e-business konferenciát, amelynek szervezői a Romániai Magyar Közgazdász Társaság Ifjúsági Frakciója (RIF) és a Kolozsvári Közgazdász Klub (KGK) voltak.

Ugyanebben az időszakban (2001. június 30. és július 8. között) az ausztriai EYE Network Ifjúsági Szervezet (European Youth Exchange) támogatásával a RIF nyolc tagja részt vett a St. Pöltenben (ausztriai kisváros) szervezett „Here We Come. How to Increase Youth Participation in the Construction of Europe" című szemináriumsorozaton. Az EYE Network, egy független civil szervezet, mely tevékenysége következtében elnyerte az Európai Unió elismerését és támogatását. A RIF részéről jelen lévő fiatalok aktívan részt vettek a megbeszéléseken és a heves vitákban, és szoros kapcsolatokat kötöttek a résztvevő ifjakkal. A 2001-ben az EYE Network által szintén Ausztriában szervezett másik nemzetközi konferenciáján részt vett Romániából négy ifjú magyar közgazdász.

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság szervezésében a budapesti székhelyű Szinergia Projekt Menedzsment Kft. vezető munkatársai másfél napos interaktív projektmenedzsment szemináriumot szerveztek (elsősorban a fiatal közgazdászoknak) 2001. november 16–17 között Kolozsváron a Bethlen Kata Diakóniai Központban. A szeminárium témakörei: a projekt mint feladatmegoldó eszköz; a projekt valós céljainak feltárása és ismertetése; a teljesíthető terv elkészítésének legfontosabb lépései; az emberi sokszínűség erőforrásként felhasználása a projektben; a projektvégrehajtás kézbentartása.

Ékesen szóló bizonyítéka a felpezsdült romániai magyar ifjú közgazdász-társadalom érdeklődésének és munkájának a Befektetés-elemzés és kockázatkezelés invokációval fémjelzett, 2002. március 2–3-án Kolozsváron megrendezett ifjúsági közgazdász-konferencia. Ennek legnagyobb érdeme, hogy a rangos előadók és meghívottak mellett eredményesen sikerült egybegyűjtenie a romániai magyar ifjú közgazdászok társadalmát. Az RMKT Ifjúsági Frakciója (RIF) által szervezett szimpózium minden korosztályt megmozgató, a Bethlen Kata Diakóniai Központban szervezett előadásra előzetesen háromszáz jelentkező nyújtotta be részvételi szándékát. Emellett neves személyiségeket, a pénzügyi szakma kiváló képviselőit sikerült előadónak meghívni. Ez gyakorlatilag azt eredményezte, hogy az előadásokat kivétel nélkül óriási érdeklődés kísérte. Előadók: dr. Búza János, a magyarországi Gazdaság- és Társadalomtörténeti Kutatócsoport vezetője, Horváth Krisztina, a Raiffeisen Bank budapesti fiókjának vezérigazgató-helyettese, aki „A kockázat alapú árazás a vállalati hitelezésben" című előadásában a kereskedelmi bankok által felvállalt befektetések kockázatáról beszélt. A zsúfolásig telt Bethlen Kata Diakóniai Központ dísztermében kb. 350 fiatal élénk érdeklődéssel követte Bokros Lajos volt magyar pénzügyminiszternek, a világbank Pénzügyi Tanácsadó Irodája akkori igazgatójának előadását. Neményi József, a Román Versenytanács államtitkára a versenypolitika céljairól értekezett, Horváth Zsolt, a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) ügyvezető igazgatóhelyettese „Koc-

kázatkezelés-lehetőségek a Budapesti Értéktőzsdén" című előadásában a BÉT működését ismertette. Dr. Odry Ágota, a magyarországi Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) ügyvezető igazgatója a pénzügyi, banki, nyugdíj- és biztosítási pénztárak felügyeletéről tartott jól dokumentált, rendkívül érdekes előadást. Szabó Géza, a Román Nemzeti Bank (BNR) nagyváradi kirendeltségének osztályvezetője, a Giro Rt. igazgatója a Romániában olyannyira ismeretes bankpánikról, a csődök bekövetkeztének okairól tájékoztatta a résztvevőket. A célszerűen és zavartalanul lezajlott nagysikerű konferencia a szombat estére szervezett közgazdász álarcosbállal zárult.

Negyedik alkalommal, 2002. április 12–14. között szervezte Félixfürdőn a hagyományos évi vándorgyűlését az üzleti protokoll témakörben, majd a RIF 2003. március 28–30-a között, az aradi helyi szervezettel közösen szervezi az V. Ifjú Közgazdász Találkozót, melynek központi témája „Esélyek és kihívások az EU-s csatlakozás előtti turizmusban". Szintén a vándorgyűlései sorozatában, „A fejlődő gazdaságok bankrendszerének modernizációja" címmel, a RIF 2003. május 31-én, Társaságunk udvarhelyszéki fiókjának patronálásával, nagysikerű rendezvényt tartott Kolozsváron, amelynek anyagát a *Közgazdász Fórum* különszámában, 2003. július, VI. évfolyamának 3. számában teljes egészében közölte, majd a RIF országos szervezete a székelyudvarhelyi szervezettel közösen 2004. május 14–16-a között Székelyudvarhelyen szervezte meg a VI. Ifjú Közgazdász Találkozót. A találkozó témája: „Vállalkozzunk fiatalon az EU küszöbén." Ez évi vándorgyűlésük Sepsiszentgyörgyön lesz június első napjaiban.

A RIF 2001-től kezdődően most már minden év decemberében rendszeresen megszervezi Kolozsváron a nagy sikernek örvendő vállalkozók estjét. Az utóbbi rendezvényeken már 100 körül volt a vállalkozók száma.

3.3. Rendezvényeink

A tagok szakmai képzésének szervezése tekintetében az alábbiakban ismertetett számtalan sikeres rendezvény, tanfolyam, szeminárium szolgálta a szakmai tudásszerzést.

Rendezvényeink között fontos helyet foglalnak el az időszerű gazdasági-pénzügyi kérdéseket taglaló, az 1991 óta évente rendszeresen megrendezett közgazdász-vándorgyűléseink. Ezek ma már a romániai magyar közgazdász társadalom eseményszámba menő rendezvényeinek számítanak. Első ilyen szerű rendezvényünket meglehetősen szerény körülmények között rendeztük Szárhegyen (1992), majd jobb feltételekkel Sepsiillyefalván (1993), Hargitafürdőn (1994) Szovátán (1995), Kolozsváron (1996), Székelyudvarhelyen (1997), majd Félix-fürdőn (1998) és Szatmárnémetiben (1999) történt az áttörés, amikor az előző évek 70–80 résztvevőjével szemben már évenként 200 körüli volt a résztvevők száma, zömében fiatal közgazdászok. A soron következőket, a kilencediket, a Gyilkos-tónál (2000), majd Sepsiszentgyörgyön (2001), Csíkszeredában (2002), Marosvásárhelyen (2003) és Kolozsvárott (2004) tartottuk. Ez évi XIV. vándorgyűlésünk szintén Székelyudvarhelyen lesz szeptember 24–26-án „Gazdaságpolitikai alternatívák – Románia felzárkózási esélyei címmel". Vándorgyűléseinken mindig a gazdasági élet legidőszerűbb kérdéseinek megvitatását tűzzük napirendre (a privatizáció, a piacgazdaságra való áttérés sajátos problémái, nehézségei, napjaink marketingje, gazdaság-eurórégiók, monetáris politikák, adópolitikák, európai uniós fezárkózás). A vitaindító előadások megtartására neves magyarországi szakembereket sikerült megnyernünk: Balázs Pétert, Magyarország akkori németországi nagykövetét, Bokros Lajos volt magyar pénzügyminisztert, Baráth Etele országgyűlési képviselőt, Halm Tamást, az MKT főtitkárát, Hunya Gábort, a bécsi Összehasonlító Közgazdasági Kutatóintézet főkutatóját, Mizsei Kálmánt, a Magyar Tudományos Akadémia Nemzetközi Gazdaságkutató Intézet aligazgatóját, Kovács Álmos MNB-alelnököt, Lörinczine Istvánffi Hajna tszv. egyetemi tanárt, Nárai Lászlót, a Budapesti Állami Pénz és Tőkepiaci Felügyelet elnökhelyettesét, Fecser Ildikót, a Budapesti Értéktőzsde főosztályvezetőjét, Veres Józsefet, az MKT volt elnökét, tszv. egyetemi tanárt, Kerekess Sándort, a budapesti Környezetvédelmi Intézet igazgatóját, Pitti Zoltánt, a Corvinus Egyetem professzorát, Török Ádámot, az MTA levelező tagját, a veszprémi és budapesti egyetem professzorát, Horváth Gyulát, a Pécsi Gazdaságkutató Intézet igazgatóját, Kékesi Lászlót, a Magyar Pénzügyminisztérium államtitkár-helyettesét, Polgár Pétert, a Pest megyei APEH aligazgatóját, Fazekaz Károlyt, a budapesti Közgazdaságtudományi Intézet igazgatóhelyettesét és másokat.

A román meghívottak igen fontos információkkal gazdagították vándorgyűléseink résztvevőit, s már tíz éve nem hiányoznak a román előadók sem vándorgyűléseinkről (Vasile Cernea egyetemi professzor Temesvárról, Valentin Lazea, a Román

Nemzeti Bank aligazgatója, Radu Mihai egyetemi professzor Bukarestből, Leonard Orban államtitkár Bukarestből, Dan Manoleli egyetemi professzor Bukarestből, Maria Bîrsan egyetemi professzor Kolozsvárról, Constantin Popescu egyetemi professzor, dékán Bukarestből, Doina Leonte, a Román Pénzügyminisztérium főtitkára, Nini Săpunaru, az országos Vámigazgatóság vezérigazgatója).

Vándorgyűléseink sikeréhez egyre több hazai ismert szakember is hozzájárult: Vincze Mária egyetemi tanár, Birtalan Ákos, Vida Gyula országgyűlési képviselők, Bodó Barna egyetemi előadótanár, Tövissi József ny. egyetemi tanár, Vorzsák Álmos egyetemi tanár, Czédli József, Ilfov megye volt alprefektusa, Kolumbán Gábor, Hargita megye tanácsának volt elnöke, Gáll Ödön okl. mezőgazdász, az Erdélyi Faluturizmus elnöke, Pillich László, Somai József, Vincze György okl. közgazdászok, Mócsy Ildikó, EMTE előadó tanára, Domokos Ernő, a sepsiszentgyörgyi főiskola igazgatója, Péter Gábor, a sepsiszentgyörgyi SKR Consulting Co igazgatója, és mások.

Két vándorgyűlésünk (Hargitafürdő, Félix-fürdő) előadásait magában foglaló külön kiadványunk jelent meg eddig *A privatizációidőszerű kérdései* és *Gazdaság – Eurórégiók* (1999) címmel. A vándorgyűléseinknek az olvasóink érdeklődésére számottevő jelentősebb előadásai megjelentek a *Közgazdász Fórum*ban.

A vándorgyűlések résztvevői számának fokozatos növekedése azt igazolja, hogy e rendezvények iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik az erdélyi közgazdászok és a gazdaságban érdekeltek részéről. Külön öröm számunkra, hogy a fiatalság körében népszerűek lettek a vándorgyűléseink, amelyet az ifjúság egyre nagyobb számú jelenléte igazol.

Az utóbbi évek tematikája vonzó szakmai élményt nyújtott a vándorgyűlésünk iránt érdeklődők számára: Gazdaság, Eurórégiók (1998); A privatizáció időszerű kérdései és „Gazdaság – Eurorégiók" (1999); Adópolitika (2000); Vállalkozásfejlesztés – Környezetgazdálkodás (2001); Az európai uniós csatlakozás – elvárások, kockázatok (2002); Humán erőforrás, mint modernizációs tényező a XXI. század elején (2003); Modernizáció a gazdaságban – növekedési kilátások, felzárkózási esélyek (2004).

Örömmel emlékezünk vissza az utóbbi évek alábbi rendezvényeire:

2000. november 7-én „Erdély helye Románia gazdaságában" címmel dr. Kerekes Jenő, Társaságunk tiszteletbeli elnöke tartott előadást a Kolozsvári Népfőiskola keretében. A szép számban összegyűlt hallgatóság érdeklődéssel hallgatta az erdélyi gazdasági értékeket bemutató előadást.

2001. november 7-én a RIF szervezésében az Apáczai Líceumban sor került a „Marketing az Interneten" című előadásra. Kelemen Attila, a Transindex főszerkesztője adott egy kis ízelítőt arról, hogyan lehet az interneten pénzt csinálni. Elhangzott, hogy az interneten kétféleképpen lehet üzletelni: 1. Virtuális üzletben kínálni a termékeinket/szolgáltatásainkat (főleg az utóbbiakat). 2. Egy érdekes tartalmú honlapot működtetni (virtuális újság/portál stb.), hogy naponta minél több embert vonzzon, és ezután a reklámhelyet eladni.

Széchenyi ünnepség 2001. október 21-én Kolozsváron: az RMKT megemlékezést szervezett Széchenyi születésének 210. évfordulója alkalmából. Előadást tartottak: Egyed Ákos: „Széchenyi és Erdély"; Péter György: „Gróf Széchenyi István, a magyar nemzetgazdaságtan megteremtője"; Csetri Elek: „Széchenyi szabadságeszméi és barátsága Wesselényivel"; Somai József: „Brassai Sámuel írásai Széchenyi védelmében". Ebből az alkalomból ünnepélyes keretek között felavattuk a padlástérből kialakított látványos előadótermet, és Brassai Sámuel nevével fémjeleztük.

2004. május 29-én az Erdélyi Múzeum - Egyesület (EME), a Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) és az Erdélyi Magyar Műszaki Társaság (EMT), az Erdélyi Múzeum-Egyesület előadótermében megemlékezést tartott Szentkirályi Zsigmond születésének 200. évfordulója alkalmából. A neves közgazdász, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, bányamérnök, bányatanácsos, erdélyi bányakapitány, munkásságának ismertetését követően koszorút helyeztek el sírján a Házsongárdi temetőben.

„Rossz pénz – jó pénz" tantárgy-vetélkedőt szerveztek 2001. szeptember-október folyamán Szamosújváron középiskolások számára. A vetélkedő célja: a gazdasági tantárgyak gyakorlatorientáltsága; a magyar középiskolai gazdasági tanítás nehézségeinek és akadályainak a felmérése; a „kisközgazdák" társadalma önbizalmának a kialakítása. A verseny szakmai irányítását Kerekes Jenő és Birtalan Ákos felügyelte, és Társaságunk a 15 döntős mindegyikét könyvjutalommal díjazta.

Az említett rendezvények mellett még sor került számos képzési formának a megszervezésére, amelyek az országos elnökség, a RIF vagy a fiókszervezeteink részéről történtek, de a helyszűke és adathiány miatt jelen beszámolóban ezt nem áll módunkban feltüntetni.

3.4. Képzés, oktatás

Amint már jeleztük az előzőekben, különösen gyümölcsöző volt és jelenleg is sokoldalú az együttműködésünk a magyarországi testvérszervezetünkkel, a Magyar Közgazdasági Társasággal, valamint a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államtudományi Egyetemmel (Corvinus Egyetemmel). Ettől a két intézménytől kapott hathatós segítséggel, közvetlenül megalakulásunk után, már 1990 őszén Erdély négy városában (Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Nagyváradon és Székelyudvarhelyen) 16 (4 x 4) előadásból álló előadássorozatot tartottak meghívottaink. Ezeken nagyszámú (összesen közel 500 fős) hallgatóság előtt a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutató Intézete és más intézmények neves szakemberei tartottak a gazdasági nyitás, a piacgazdaságra való áttérés témaköréhez tartozó igen értékes, és az átalakulást érintő, az erdélyi magyar közgazdászok számára rendkívül hasznos előadásokat. Társaságunk szakmai továbbképzését, a gazdaság időszerű kérdéseinek megvitatását, megismerését szolgálták és szolgálják Erdély különböző városaiban többé-kevésbé rendszeresen szervezett előadások, vitafórumok, megbeszélések, amelyeken meghívott hazai és magyarországi neves szakemberek közreműködésével elsősorban Társaságunk tagjai, de más, a gazdaság iránt érdeklődők számára is szakmai ismereteik gazdagítását szolgálták. A meghívott előadók közül csak néhányat említünk: Csákány Béla, Bokros Lajos, Száz János, Bogáti Zoltán, Pitti Zoltán, Péter Gábor, Kovács Sándor, Kindler József, Csanádi András, Kiss Ferenc, Kerekes László és mások.

Társaságunk számára a fiatal közgazdászok képzése és továbbképzése állandó feladatot és foglalatosságot jelentett és jelent. Ebből az alkalomból megemlítünk néhányat az e célt szolgáló rendezvényeink közül:

– A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem segítségével, a Magyar Pénzügyminisztérium támogatásával 1991. március 10–13. között hatvan fiatal erdélyi közgazdász Budapesten rendezett gazdasági fórumon (tanfolyamon) vett részt. Az előadásokat neves egyetemi tanárok, kutatók, üzletemberek tartották az átmeneti gazdaság legégetőbb, időszerű kérdéseiről.

– 1993 szeptemberében a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem pénzügytani tanszéke, a Bankártovábbképző Rt. közreműködésével, kéthetes intenzív bankártovábbképző tanfolyamot szervezett, melyen ötven, bankszakmában dolgozó fiatal erdélyi közgazdász részvételét biztosítottuk. Máskülönben évek óta, a budapesti Bankártovábbképző Rt. jóvoltából, pénzintézeteknél dolgozó fiatal erdélyi közgazdászok egész sora vehetett részt intenzív bankártovábbképző tanfolyamokon.

– Ugyancsak a fiatal közgazdászok továbbképzését szolgálta először a 24 erdélyi fiatal számára a Budapesti Közgazdasági Egyetemen négy féléves posztgraduális képzésen való részvétel biztosítása 1993–1995-ben, majd 1996–1997-ben 36 fiatal vállalkozó és vállalkozni szándékozó számára Nagyváradon és Budapesten rendezett héthetes intenzív szakmai képzés. A képzések végén a sikeres vizsgázók a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem által kiállított diplomát vehették át. Mindkét sikeres képzés a budapesti és kolozsvári Bölöni Farkas Sándor Alapítványok gyümölcsöző együttműködésének eredménye, amelyeknek a megvalósításában jelentős szerepet vállaltak Chikán Attila és Kocsis Károly budapesti egyetemi oktatók. Ennek a képzésnek a haszonélvezői ma a gazdasági élet fontos területein (kormány, felsőoktatás, magas pénzügyi vagy menedzsment tisztségekben) dolgoznak.

– Kolozsvári szervezetünk, a csíkszeredaiak hathatós segítségével, ugyancsak a fiatal közgazdászok számára 1997. július 7. és 15. között, Hargitafürdőn, „Tőzsde és pénzpiac" címmel, sikeres brókerképző tanfolyamot szervezett, melyen 22, többségében pénzintézeteknél dolgozó, fiatal közgazdász vett részt. A tanfolyamon nagy tekintélyű magyarországi szakemberek tartották az előadásokat és vezették a szemináriumokat.

– Ide sorolhatnánk még azokat a lehetőségeket is, amelyeket társszervezetek, alapítványok segítségével ugyancsak fiatal közgazdászok számára biztosítottunk, hogy részt vehessenek különböző országokban közgazdász fórumokon, konferenciákon, tanfolyamokon, szemináriumokon. Csak néhányat említünk meg ezek közül: Németország: egyhetes tanulmányút (az RMDSZ segítségével), Svájc (a Neuchateli egyetemen kis- és középvállalkozók számára rendezendő tanfolyamok szervezői részére tartott három hónapos felkészítő), a Soros Alapítvány rendezésében egy-egyhetes környezetvédelmi-közgazdasági tanácskozás Prágában. Ugyancsak a Soros Alapítvány támogatásával Kortovóban (Lengyelország), a lengyel Báthory István Alapítvány által rendezett négyhetes mikro- és makrogazdasági problémákkal foglalkozó tanfolyam, a Keresztény Demokrata Akadémia által Budapesten, angol nyelven megrendezett tanácskozás, melynek témája „Gazdasági programok az új demokráciák részére" volt. Ezeken a programokon egy-két tagunk vehetett részt, legtöbb esetben pályázat alapján, a kiválasztást a szervezők végezték.

– Hasonló jelentőségű volt az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezési Szervezete (FAO), a Babeș-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Közgazdaságtudományi Kara és a Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) által „A mezőgazdaság és vidékfejlesztésben jártas csoportok és szervezetek intézményes fejlesztése" címmel 2001. május 29–30-án Kolozsváron, a Bethlen Kata Diakóniai Központban szervezett kétnapos nemzetközi tanácskozás is. A rendezvény célja az erdélyi falu és mezőgazdaság lehetőségeinek és nehézségeinek a felmérése, illetve a létező szervezetek és intézmények erősségeinek és gyengeségeinek az elemzése; a nemzetközi tapasztalatok megismertetése; a FAO által nyújtott tanácsadási lehetőségek széleskörű terjesztése, a szakmai képzés iránt érdeklődőkkel való kapcsolatfelvétel lehetőségeinek felmérése volt.

– Szamosújváron a középiskolások számára „Rossz pénz – jó pénz" 2001. szeptember–október folyamán szervezett tantárgyvetélkedőt anyagilag támogattunk, amely tagjaink szakmai közreműködésével zajlott.

A szakoktatás 1999. novemberi országos bővített elnökségi ülése igen fontosnak tartotta a szakoktatás minden szintű támogatását. Kiszállásaink alkalmával (Arad, Temesvár) a helyszínen elemeztük, és megoldást kerestünk a szakoktatás nyomasztó kérdéseire.

A hazai szomorú valóság ismeretéből kiindulva, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság rendszeresen módszertani képzést szervez elméleti és közgazdasági középiskolákban közgazdasági szaktantárgyakat magyar nyelven tanító tanároknak.

Egy megnyert Apáczai Alapítványi pályázati támogatásból három központban (Kolozsvár, Arad, Szováta) 4–4 napos továbbképzőt szerveztünk a középiskolai gazdasági szakoktatásban tanító tanárok számára módszertani, szakmai előadásokkal, didaktikai eszközök használatával és beszédkészség-fejlesztéssel kapcsolatos képzés formájában. Ez a típusú oktatás 2002. október 5-én kezdődött „A közgazdasági tantárgyak tanításának módszertana, az iskolamenedzsment és marketing aktuális kérdései" témával.

Az első, összesen 12 napos képzéssorozat október–novemberben volt Kolozsváron, Szovátán és Aradon. Az RMKT vezetősége előtt ismeretesek azok a nehézségek, melyek a hazai magyar tannyelvű oktatásban ezen a területen léteznek: egyrészt a hazai magyar nyelvű tankönyv hiánya, másrészt a létező tanárhiány. A képzés célja hatékonyabbá tenni a gazdasági oktatást, hozzájárulni a tanulók gazdasági és szociális kompetenciájának fejlesztéséhez, kiegyensúlyozott, szakmai önbizalommal rendelkező versenyképes fiatalokat nevelni.

Az RMKT 2003-ban folytatja a továbbképzést, új módszertani technikák bemutatásával. A képzés új iránnyal bővült: az iskolamenedzselés és -marketing kérdésével is foglalkoztunk. A képzést három városban szerveztük, október–november folyamán. Ez a képzés is, az Apáczai Közalapítvány támogatásával, az előző évi program kiegészített változatával, a gazdasági szakoktatásban dolgozó és bedolgozó tanárok számára módszertani továbbképző folytatása volt. A továbbképzőt a Társaság ügyvezetése Erdély három városában, Kolozsváron (október 15–18.), Nagyváradon (október 23–26.), valamint Csíkszeredában (november 6–9.) szervezte meg. A képzésen jelenlévők száma meghaladta a százat. A rendezvény követett céljai: a magyar nyelvű gazdasági szakoktatás hatékonyabbá tétele; a szaktanárok ösztönzése, hogy a gazdasági szakoktatás hatékonyabbá váljon; a cél elérése érdekében képezzék magukat; vállalják a magyar nyelvű tankönyvek szerkesztését és szakirodalom kialakítását; küzdjenek a gazdasági szakosztályok és szakiskolák megmaradásáért.

A továbbképző során elvárt eredmények közé a következőket sorolhatjuk: Erdély-szinten egy jól felkészült közgazdaságtant oktató tanári csapat kiépítésének követése, a legújabb módszertani technikák alkalmazása a gazdasági oktatásban; a frissen végzett vagy végzős egyetemisták közül új tanerők bevonása az oktatásba; a tanárok érdekeltté tétele egységes magyar nyelvű gazdasági tankönyvek kiadásában; a szakoktatás szervezettebbé tétele, kapcsolatok kialakítása az iskolák között, illetve a civil szféra és a vállalkozói réteg bevonása a gazdasági szakoktatás támogatásába; egy olyan oktatási szerkezet kiépítése, amely hozzájárul a versenyképesség kialakításához, amely válaszolni tud a gazdasági fejlődés igényeire, és igazodni tud a munkaerő piaci keresletéhez; kiegyensúlyozott szakmai önbizalommal rendelkező fiatalok nevelése.

A képzés záróakkordjaként „A közgazdasági tantárgyak tanításának módszertana és az iskolamenedzsment és -marketing aktuális kérdései" címmel tanácskozást is szervezünk. Ugyan ezeket a célokat követve, az RMKT 2003. november 22-én Kolozsváron, az Apáczai Közalapítvány támogatásával, a gazdasági szakoktatás terén tevékenykedők részvételével tanácskozást szervezett. A rendezvény célja: összpontosítani a magyar nyelvű gazdasági szakoktatásban felmerülő aggasztó problémákra, s azokra megoldásokat keresni. A tanácskozáson bemutatásra került a magyarországi és romániai oktatáspolitika az egye-

tem előtti szakképzésben, az iskolák tapasztalatai, a gazdasági kultúra kialakításának fontossága, a gazdasági oktatás módszertani és pszichológiai vonatkozásai, illetve a gazdasági szakoktatás gondjai. A Társaság ezutóbbi programjai igen hasznosnak bizonyult, azonban messze elégtelen az erdélyi magyar gazdasági szakoktatás mai hiányai miatt.

3.5. Kutatás, kiadványok

Az RMKT tizenöt éves, és ez alatt az időszak alatt a kutatásfejlesztés kérdése mindig prioritás volt számára. A Társaság fő célkitűzése a közgazdászok vagy a gazdasági kérdések iránt érdeklődők gazdasági kultúrájának fejlesztése. Ehhez kapcsolódik fő feladatunk is: a közgazdaságtan kutatása, oktatása, népszerűsítése.

Az utóbbi években a kéthavonta megjelenő lapunk, a *Közgazdász Fórum* kutatásintegráló szerepet játszott, s láthatóan élénkült Társaságunk szellemi élete, fellendült a kutatási munka. Ezen a területen határozott előrelépést tettünk: szaklapunk tartalmi gazdagodásának és a megjelent anyagok minőségének javulása tapasztalható. Szándékunk az volt, hogy elsősorban Társaságunk tagjainak negyedévente a közgazdászokat és gazdasági szakembereket érintő híreket, információkat szolgáltasson. Rövidesen bővült lapunk tematikája újabb és újabb, a szakmát érintő területekkel, s már a második számban szakmai írások is megjelentek, akkor azonban még nem tudtuk, hogy bátortalan kezdésünknek mi lesz a sorsa.

Megjelenésekor célul tűztük ki, hogy lapunkat rendszeressé tesszük, egyfelől a tájékoztatás hatékonyá tételéért, másfelől pedig hogy fórumot teremtsünk azok számára, akik szakmai kérdéseket kívánnak közölni.

Az általános tájékoztatás mellett, a konkrét szakmai írások terét megnöveltük, és helyet biztosítottunk minden olyan közgazdász számára, aki közérdekű szakmai véleményt, kutatásainak eredményét óhajtotta a lap hasábjain közzétenni. Reméltük, hogy tagjaink élnek ezzel a lehetőséggel, azzal a tudattal cselekedve, hogy munkájukkal hozzájárulhatnak közgazdászaink jobb szakmai tájékoztatásához, talán a hazai közgazdaságtan fejlesztéséhez is. Szeretnénk, ha lapunk hírterjesztő feladata mellett a szakmai, tudományos műhely szerepét is betöltené. Ezúttal elmondhatjuk, hogy szerény kezdeményezésünk nem volt hiábavaló.

Az 1998-ban indult *Hírlevél*ben, amely az 1999/II. évfolyam 4. számától kezdődően *KÖZGAZDÁSZ FÓRUM* néven kéthavonta jelenik meg 16, majd 28 és ma 32 oldallal, több helyet tudunk biztosítani szakmai és tudományos írásoknak.

A *Közgazdász Fórum* VIII. évfolyama 3. számánál tart, indításától (1998-tól) összesen 41 szám (ezt a számot is beszámítva) látott napvilágot. A rendszeres megjelenés mellett 2003 nyara óta öt különszámot is sikerült kiadnunk, amelyből négy szám egy-egy tudományos konferencia előadásait tartalmazza a következő témákkal: „A fejlődő gazdaságok bankrendszerének modernizációja"; „Humán erőforrás, mint modernizációs tényező a XXI. század elején"; „Összefogás a vidékfejlesztés érdekében az EU-s csatlakozás folyamatában"; „Modernizáció a gazdaságban – növekedési kilátások, felzárkózási esélyek", valamint kilenc tanulmányt tartalmazó különkiadásban foglalkoztunk „Egy új szövetkezeti mozgalomért" címmel a vidékfejlesztés egyik legégetőbb kérdésével, a szövetkezetesítéssel.

Szerkesztőségünknek akadémiai tagok, kültagok, levelező tagok, egyetemi tanárok, kutatók, doktorandusok küldik anyagaikat. A lap profilját a tudományos és szakmai tanulmányok jelzik. A szerkesztőség prioritásnak tekinti a közgazdasági gondolkodás terén fontos szerepet játszó erdélyi személyiségek ismertetését, a szakoktatás történetét, régiós vagy kistérségi, bank- és pénzügyről szóló elméleti és szakmai elemzéseket, a szövetkezetek történetét, gazdaság és erkölcs, az európai integráció, az euró és hatása, a környezetgazdálkodás, a kistérségek elemzését, illetve a gazdasági élet más fontosabb területeit. Lapunkban eddig száznál több időszerű, alapfontosságú gazdasági kérdésről szóló írás jelent meg, amely egytől-egyig komoly kutatói munka eredményének tekinthető.

Úgy hisszük, hogy a *Közgazdász Fórum* Társaságunk életébe új színt hozott, éppen ezért a jövőben is támogatni fogjuk fennmaradását, fejlesztését, tekintettel arra, hogy színvonala emelkedőben van, és az iránta való érdeklődés az utóbbi időben láthatóan megnövekedett. Lapunkból nem hiányzik az aktuális gazdasági törvénykezés rövid ismertetése, és a beszámolók, hírek a nagyobb jelentőségű gazdasági vonatkozású eseményekről.

A könyvkiadásban sikeres lépést jelentett *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából* című tanulmánykötet 2001-ben kiadott első része, valamint ez év őszén megjelent II. kötete, amelyek összesen 655 oldalon, az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjának általános elemzése mellett, olyan 25 erdélyi személyiség bemutatását tartalmazzák, akik meg-

határozó módon járultak hozzá az erdélyi magyar gazdasági gondolkodáshoz és a gazdaságtudományok fejlődéséhez. Néhányat említünk a neves személyiségek közül: Wesselényi Miklós, Bölöni Farkas Sándor, Brassai Sámuel, Mikó Imre, Balázs Ferenc, Pethe Ferenc, Szentkirályi Zsigmond, Orbán Balázs, Kós Károly, Jakabffy Elemér és mások, akiknek ilyen téren játszott szerepét eddig alig ismerték. A két kötet megjelenésében nagy szerepet játszott a közgazdászok és történészek között kialakult kitűnő kapcsolat. Ennek köszönhető a 2003-ban történészeinkkel karöltve megjelentetett *Széchenyi és Erdély* című kötetünk, amelynek, akárcsak az előző két kötet esetében, Péter György és Somai József közgazdászok mellett Csetri Elek és Egyed Ákos akadémikusok nemcsak szerzői, hanem egyben a szerkesztőbizottság tagjai is.

Ami a *Román–magyar gazdasági szakszótár* kiadását illeti, már a befejező munkálatoknál tartunk. A terv szerint a nyár folyamán megjelenhet a kb. 15–16 000 szót tartalmazó szakszótár. A munkálatokban több mint húsz szakember, egyetemi tanár és gyakorló közgazdász vett részt.

Az RMKT a 2003-as év folyamán kutatói tevékenységet indított a szövetkezeti intézményrendszer társadalom- és gazdaságtörténeti jelentőségének feltárására és a kutatás eredményeinek Erdélyre való alkalmazására. Az RMKT tizenhárom tagból álló szövetkezeti kutatócsoportja azzal a céllal alakult, hogy a szövetkezeti intézmény típusait, valamint erdélyi előzményeit és újraalakulásának körülményeit interdiszciplináris (jogi, közgazdasági, szociológiai, történelmi) megközelítésben feltárja, és szakmai vitákra bocsássa munkamegbeszélések, workshopok, konferenciák keretében. A kutatás első fázisa egy 400 oldalas kötet kiadása lesz. Fejezetei: A szövetkezetek kialakulásának társadalmi és gazdasági körülményei (Csetri Elek, Egyed Ákos, Hunyadi Attila); A szövetkezeti típusok és érdekvédelmi szervek kialakulása és működése napjainkig (Györfy Lehel, Györffy Dénes, Kerekes Jenő, László Márton, Oláh Sándor, Somai József); Nemzetközi és európai uniós szövetkezeti modellek, politikák és érdekvédelmi szervezetek (Simon Sándor, Szabó Gábor); Jogszabályozás és adópolitikák (Kerekes Jenő, Vallasek Magdolna); Szövetkezeti gondolkodók, személyiségek és szervezők (Hunyadi Attila, Gúzs Ferenc, Györffy Dénes, Somai József).

Jelenleg a megyei fiókszervezetünkkel közösen fenntartott, közel 5000 kötettel rendelkező közgazdasági szakkönyvtárunk jól működik, az egyetemisták és a gazdasági kérdések iránt érdeklődők rendelkezésére mindennapi könyvtárosi szolgálat áll.

Végezetül úgy értékeljük, hogy az RMKT az elmúlt évek folyamán a kutatómunkában és szakmai képzésben mérhető eredményeket mondhat magáénak, sok tevékenységben előreléptünk, és újabbakat is vállaltunk. Tervezzük *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából* III. kötetének kiadását is; készülőben van a román–magyar, és napirenden van a magyar–román szakszótár kiadása; egy 13 tagú kutatócsoportot hoztunk létre *A szövetkezetek múltja, jelene, jövője* tematikával, mely keretében együttműködünk elismert történészekkel, jogászokkal és gazdasági szakemberekkel, valamint számos fiatal doktorral és doktorandussal. Az ezt a témát feldolgozó kötet kiadásra vár, és egy mintaszövetkezet létrehozását is tervbe vettük Tordaszentlászlón.

Következtetésünk és határozott álláspontunk az, hogy egy gazdaságkutató intézet vagy egy gazdasági tudományos társaság létrehozása történelmi szükségletté vált, mert a megmaradás és az itthonmaradás kérdése sorskérdés, ez pedig ma elsősorban gazdasági-szociális kérdés. A gazdasági és szociális kérdések kutatása, elemzése, stratégiák, tervek kidolgozása és alkalmazása csak tudatosan szervezett, tudományos alapokra helyezett, rendszeres munkával lehetséges, mégpedig a szétszórt kutatás közös intézménybe való szerveződésével.

3.6. Részvétel a civil társadalmi építkezésben

Társaságunk folyamatosan szervezi a minden évben megrendezendő Civil Fórum gazdasági szekcióját, ahol a gazdasági szakemberek a szakma iránt érdeklődők szélesebb körű érdeklődésére számíthatnak.

Az RMKT és az EMT kezdeményezésére, a KMDSZ-szel, EMKE-vel, Pro Professione Alapítvánnyal közösen, Kolozsváron, a Bethlen Kata Diakóniai Központban, a „Civil szféra az ezredfordulón: lehetőségek, kihívások" címmel konferenciát szervezett 1999. január 15–16-án, amelyen a romániai magyar társadalom civil szervezeteinek képviseletében közel 300-an vettek részt.

A plenáris ülésen neves hazai és külföldi előadók tartottak színvonalas előadásokat. A konferencia öt szakmai szekcióban folytatta munkálatait, amelyeken hazai és külföldi előadók vitaindító előadásaik alapján a résztvevők gyümölcsöző vitát foly-

tattakkonkrét teendőkről, nehézségekről, amelyekbe tevékenységük során nap mint nap beleütköznek. Legszámosabb részvételnek örvendett a Társaságunk által szervezett és vezetett gazdasági-szociális szekció, amelynek témakörei a következők voltak: a civil szervezetek pénzügye és gazdálkodása, a vállalkozásfejlesztés, a falugondnoki intézmény, és a szociális gondok gazdasági-pénzügyi háttere. A záró plenárison a résztvevők egyöntetűen javasolták az Erdélyi Magyar Civil Szervezetekért Alapítvány (ERMACISZA) létrehozását, azzal a céllal, hogy segítse munkájukban a hazai civil szervezeteket. Ennek a javaslatnak a nyomán Társaságunk, az EMT és a KMDSZ-szel közösen létrehozta az alapítványt. Az alapítvány bejegyzése megtörtént a kolozsvári törvényszéken. Az alapítvány székházunkban kezdte el tevékenységét, azonban néhány éve saját bérelt székhelyen működik. A kuratórium négy éven át soros elnökként Somai Józsefet választotta, amelynek Társaságunk részéről még Fritsch László is tagja.

Az alapítvány hozzáfogott céljai megvalósításához, és ma már készül a VI. Civil Fórum megszervezésére. 2000 májusától rendszeres információs lapot jelentet meg, s ez idáig különálló kötetben *Civil Fórum* cím alatt négy civil fórum teljes anyagát tette közzé, amely rendszeres információt, és szakmai forrásanyagot nyújt az erdélyi magyar civil szervezeteknek.

A fórum keretén belül a gazdasági szekció működtetéséért az RMKT volt a felelős szervezet. Az eddigi fórumok gazdasági szekciónak a témái a következők voltak: Gazdálkodás a civil szférában; A vállalkozók szerepe a vidékfejlesztésben; Tudásgazdálkodás – A tudás mint gazdasági erőforrás; Az intézményfejlesztés gazdasági háttere; Az oktatás szerepe az erdélyi magyarság gazdasági építkezésében; Összefogás a vidékfejlesztés érdekében az EU-s csatlakozás folyamatában (a *Közgazdász Fórum* 2004. VII évf. 5. számában közli a szekció előadásait).

Szintén az ERMACISZA keretében az RMKT és a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete (RMGE) létrehozta a Gazdasági Civil Parlamentet (GCP), mely 2003. szeptember 26-án Marosvásárhelyen megtartotta első közgyűlését. A GCP célja a romániai magyar civil szervezetek összefogása, a közösség gazdaságának hosszú távú fejlesztése céljából, illetve hogy demokratikus képviseleten alapuló érdekképviseleti és érdekérvényesítési fórum legyen. Úgyszintén az ERMACISZA keretében 2004. szeptember 9-én megtartották az Erdélyi Magyar Civil Szervezetek Szövetségének alapító közgyűlését, amelynek az RMKT, mint az ERMACISZA alapító tagja, a szövetségnek is alapító tagjává vált.

Az RMKT civiltársadalmi minőségében képviseletként részt vesz a Státustörvény alkalmazását felügyelő országos tanácsban, és az ügyvezetés vállalta az igazolások kiadásával járó jogosítvány szerepkör betöltését. Az országos felügyelő tanács beszüntette munkálatait.

A civil társadalom fejlesztéséért kifejtett tevékenység már a kilencvenes évek közepén sikeres volt. Ezek között számon tartjuk a Szovátán (1995. március 31 – április 2. között) közösen az RMDSZ-szel közéleti vezetők számára megrendezett tréninget az emberi erőforrások menedzseléséről, vezetői magatartásról, vezetéselméleti és döntéshozatali ismeretekről. Olyan neves szakemberek tartottak értékes előadásokat, mint dr. Kovács Sándor, dr. Kindler József és dr. Nagy István Ottó Budapestről. Hasonlóan közös (RMKT, Bölöni Farkas Sándor és az RMDSZ szervezési főosztálya) szervezésben tartottunk 1994 és 1995 tavaszán sikeres tanácskozást a civil szervezetek informatikusai és menedzserei számára Sepsiillyefalván az információs társadalom kialakulásával kapcsolatos újdonságok megismerése és terjesztése céljából.

Jelenleg az RMDSZ Szövetségi Egyeztető Tanácsában, amely az egyházak és civil szervezetek képviseletéből összetevődő tanácsadói testület, teljes jogú tagként vesz részt Coltea Tibor alelnök képviseleteként, bár ennek a testületnek a léte és működése nem igazolja, hogy a civil társadalom képviselője szerepét be tudná tölteni.

4. Zárszó

A kapcsolattartást a helyi szervezetekkel az ügyvezető titkárság jól végezte, amely nem okozott különösebb gondot, bár egyes szervezetek elég lassan válaszoltak igényeinkre. Az országos vezetés és az ügyvezetés között a kapcsolattartás és az együttműködés folyamatos és hatékony volt. Jelenleg az ügyvezetés egy ügyvezető titkárból, egy titkárból és egy csökkentett munkaidejű dolgozóból áll. Az országos elnökség rendszeresen megtartotta negyedéves ülései, amelyen meghozta (a *Közgazdász Fórum*ban) mindig közölt határozatait. Az időközben szükségessé vált intézkedéseket E-mailben vagy telefon segítségével beszéljük meg. Információit Társaságunk a saját honlapján is közzéteszi.

Saját székházunkban az állandó alkalmazottakkal, az országos elnökségi tagok hozzájárulásával, a fiókszervezeteink tá-